

Potreba po novih pristopih v politiki

Letošnja volilna kampanja se odvija v času, ko italijansko državo pretresa globoka kriza na malodane vseh področjih družbenega življenja. Kot smo že neštokrat slišali in brali pa tudi vse bolj neposredno občutili, gre za krizo, ki je najprej gospodarskega značaja. Visoka inflacija, šibkost državne valute zlasti napram ameriškemu dolarju, grozljivo padanje industrijske proizvodnje (od lanskega do letošnjega aprila se je znižala za 14 odstotkov), nevarnost tehnološke zamude v odnosu do močnejših gospodarskih tekmecev, kot sta zlasti ZDA in Japonska, vse večja brezposelnost so le nekateri poglobitvejši pojavi hude stiske, v katero je zašel italijanski gospodarski sistem. Toda kriza italijanske družbe je očitna tudi na drugih področjih. Tako na področju javne zdravniške oskrbe, ki je kljub nedavni reformi še vedno potratna in pomanjkljiva. Tako na področju šolstva, zlasti višjega, ki že leta in leta čaka na globjo preobnovo. Tako na področju sodstva, kjer se procesi vršijo z nedopustnimi večletnimi zamudami. Tako v sistemu javnih uprav, v katerih se vse številnejši politikanti najnižje vrste nesramno okoriščajajo z javnimi blagajnami. In tako bi lahko še dolgo in utemeljeno naštevati, čeprav je res, da bi nas takšno naštevavanje zaradi svoje enostranske ubranosti lahko zavedlo v nekritično popolno črnogledje.

Toda ob vseh teh vsekakor resničnih in številnih kriznih pojavih pa se je italijanski politični sloj kaj slabo izkazal. Njegova neučinkovitost je bila tolikšna, da si jo danes odkrito že sam priznava. Razumljiva je zato potreba po novih pristopih v politiki, ki jo italijansko javno mnenje že dalj časa izraža in ki je seveda stopila v ospredje tudi v sedanjih volilnih kampanjah. In to ne toliko v obliki pojavljanja novih kandidatnih list ali pa zaradi vala bolj ali manj protestniških belih glasovnic, ki ga enoglasno napovedujejo predvolilne sonde, in s katerim se na vse mogoče načine želi okoristiti predvsem vodja radikalcev Panella.

V sedanjih volilnih kampanjah je namreč zelo očiten tudi poskus tradicionalnih političnih strank, da se volivcem predstavijo v prenovljeni podobi. Tako npr. socialistični

dalje na 2. strani ■

Dr. Drago Štoka pred volitvami 26. in 27. junija '83

»Prepričan sem, da bodo naši ljudje še vnaprej zvesti svojemu narodu in demokratičnemu prepričanju«

Uredništvo Novega lista je postavilo deželnemu svetovalcu in nosilcu deželnozborske liste Slovenske skupnosti dr. Dragu Štoki nekaj vprašanj, ki zadevajo splošni položaj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji pa tudi štokovo dosedanje delo ter njegove načrte za prihodnost. Z dr. Štoko je naš list že leta in leta v dobrem in konstruktivnem odnosu. Zato bomo takoj šli na bistvo našega pogovora.

Novi list: Po petnajstih letih dela v deželni zbornici ste bili ponovno potrjeni za nosilca liste Slovenske skupnosti na prihodnjih deželnih volitvah. Kakšno je Vaše mnenje o deželnem svetovalcu, ki ima že tri mandatne dobe za sabo in še kandidira, čeprav je res, da nekateri predstavniki italijanskih strank jih imajo za sabo celo štiri?

Štoka: Moje mnenje je, da sem skoro premlad stopil v deželno zbornico, saj sem imel šele 30 let. Danes pa me izkušnje silijo, da dam svoj ponoven doprinos slovenskemu narodu v zamejstvu, saj smo v delikatni dobi za izbojevanje globalne zaščite Slovencev v Italiji in v dobi, ko grozi ponoven izbruh fašističnih sil proti naši narodnostni skupnosti, kar je prišlo na dan tudi med to volilno kampanjo z nedavnimi incidenti v Bazovici, na Proseku in na shodu Slovenske skupnosti na trgu Oberdan v Trstu.

N. l.: Kako ocenjujete dosedanje delovanje deželne zbornice v odnosu do naše narodne skupnosti?

Štoka: Prvi svetovalec Slovenske skupnosti dr. Jože Škerk je takoj po izvolitvi leta 1964 osredotočil svoje sile na priznanje samobitnosti in pravic Slovencev v Italiji. Ko sem leta 1968 vstopil v deželno zbornico, sem seveda to delo nadaljeval in bil izredno odločen ob vsakem problemu, ki je zadeval našo narodnostno skupnost. Danes lahko z zadovoljstvom ugotavljam, da je Slovenska skupnost v teh dvajsetih letih življenja dežele Furlanije-Juljske krajine res dala dušo in srce za našega človeka na narodnostnem, socialnem, ekonomskem in še drugih področjih. Ostali smo živo tkivo, ki ga nihče več ne more omalovaževati ali celo zanikati.

N. l.: Imeli smo že mnogo odbornikov in jih še imamo v raznih upravah tako na Tržaškem kot na Goriškem. Vi pa ste prvi Slovenec, ki je v sklopu sodelovanja z deželno vladno večino prevzel zelo odgovorno mesto predsednika komisije za promet, turizem, prevoznitvo, pristanišča in šport. Kaj nam lahko rečete o teh svojih izkušnjah?

Štoka: Najprej moram poudariti, da je že delo deželnega svetovalca zelo odgovorno in pomembno. Na Vaše specifično vprašanje pa bi odgovoril na zelo konkreten način. Komisija, ki sem jo vodil dve leti, je z izredno dinamiko (v njej je sodelovalo petnajst deželnih svetovalcev vseh skupin v deželnem svetu) dokazala, da je znala biti našemu delavcu v pristanišču, našemu kmetu na Krasu in drugod po deželi, našim turističnim operaterjem vedno ob strani. Prispevki, ki so šli preko komisije, katero sem vodil, so šli res v korist našega delavca in kmeta pa tudi turističnega in kulturnega razvoja nasploh, saj so delno bili namenjeni tudi našim spomenikom, našim dvoranam in še, na primer, našemu starodavnemu Repentabru.

N. l.: Kaj pa boj za globalno zaščito Slovencev v Italiji? Kako Vi gledate na to vprašanje?

Štoka: Kot enotna delegacija Slovencev v Italiji, ki jo Slovenska skupnost od-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 19. junija, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojancu; 10.30 Mladinski oder: »Moja ljuba nečaka«; 11.00 Sestanek z...; 11.15 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Beneški kabaret — Šport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prirediteljev; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 20. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Trst in zaledje. Pripravlja Jože Pirjevec; 8.45 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.45 Volilna tribuna; 13.00 Poročila; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Izza kongresa«; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 15.00 Veselo športno popoldne; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.20 Pričljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 21. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Bratje in sestre, na zdar! 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.45 Volilna tribuna; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Izza kongresa«; 14.30 Revija »Pesem mladih 1983«; 14.50 Motivi od vsepovsod; 15.30 Jazzovski koncert; 16.00 Trst in zaledje. Pripravi Jože Pirjevec; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Slovenska poetična drama: Dane Zajc: »Otroka reke«; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 22. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Sprehodi po tržaških predmestjih. Pripravlja Lida Turk; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 12.45 Volilna tribuna; 13.00 Poročila; 13.20 Od TOZD-ov do delegatskega sistema: pogovori o samoupravljanju; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Izza kongresa«; 14.30 Evergreeni; 14.55 Naš jezik; 15.00 Dijaška tribuna; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Na goriškem valu; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 23. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Ivan Trinko ob 120-letnici rojstva. Pripravlja Martin Jevnikar; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Poldnevniški razgledi; 12.45 Volilna tribuna; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Izza kongresa«; 14.30 Otroški kotiček: »Sem in tja skozi čas«; Pripravlja Lučka Susič; 16.00 Sprehodi po tržaških predmestjih; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; Slovenski oktet v Kulturnem domu v Trstu; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 24. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Glasbena matineja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Ena bolha me grize. Pripravlja Marij Čuk; 13.00 Poročila; 13.20 Naša gruda; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Izza kongresa«; 14.55 Naš jezik; 15.00 Od Od ekrana do ekrana; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 25. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 9.00 Alpinizem; 10.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 »Glas od Režije«; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Izza kongresa«; 14.30 Otroški kotiček: »Leteči zmaj«; 15.00 Iz studia neposredno; 16.00 »Kdo je na vrsti?« — radijski variete Atilija Kralja; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Pod starozaveznimi šotori: »Jožefove žitnice«; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Prepričan sem, da bodo naši ljudje...

■ nadaljevanje s 1. strani

ločno podpira in za katero je tudi marsikaj žrtvovala, smo bili nešteto krat v Rimu in enotno nastopili za naše pravice pri predsedniku republike Pertiniju, pri vodstvih raznih strank in pri predsednikih italijanskih vlad. Prav gotovo ni naša krivda, če nimamo še globalne zaščite, vendar smo prepričani, da bo prej ali slej do nje prišlo. Zato ne bomo odnehali s svojim delom v to smer.

N. l.: Ste optimist ali pesimist glede izida deželnih volitev?

Štoka: Vem, da se časi spreminjajo. Ker poznam naše ljudi pa tudi vem, da so z vso iskrenostjo na strani Slovenske skupnosti. Zato sem optimist in sem prepričan, da ne bodo niti tokrat zatajili svojega jezika in tradicije, ampak da bodo ostali zvesti svojemu narodu in demokratičnemu prepričanju.

Potreba po novih pristopih v politiki

■ nadaljevanje s 1. strani

prvak Bettino Craxi že dalj časa jaha konjiček splošnega nezadovoljstva nad dosežanjo italijansko politično prakso in razglašala potrebo po resničnem vladanju in upravljanju. Tako po zadnjem milanskem kongresu komunisti čedalje odločneje zagovarjajo »demokratično alternativo«, ki naj bi zrušila dosedanja »demokratski oblastniški sistem«. Toda v prenovljeni podobi se skuša predstaviti celo De Mitova Krščanska demokracija, ki na očitke neocentrizma ali celo novodesničarstva odgovarja že ves ta predvolilni čas, da »danes ne gre več za izbiro med levo in desno, temveč za izbiro med novim in starim«.

Prenovitveni poskus tradicionalnih političnih strank se prejkone odraža tudi v številnih in večkrat neodvisnih kandidaturah znanih osebnosti in izvedencev iz najrazličnejših področij, ki jim doslej politika ni bila poklic. Tako vsaj sodi npr. Gianni Vattimo, ki je sicer italijanski javnosti bolj znan kot modroslovec in ki je pred nedavnim v turinskem dnevniku La Stampa tudi zapisal, da bo prenova italijanskega

N. l.: Ako boste izvoljeni, kakšne načrte bi radi predvsem uresničili?

Štoka: Imam veliko načrtov in mnogo stvari bi rad uresničil. Za to pa bo vsekakor potrebno, da bom imel kot doslej čimveč ljudi okrog sebe pa tudi da bom imel podporo našega slovenskega tiska. V tej zvezi gre Novemu listu vsa moja zahvala za podporo in pomoč, ki sem ju z njegove strani vsa ta leta imel. Naj povem še, da imam veliko zaupanje v vsakega člana naše narodnostne skupnosti, od Milj do Kanalske doline. Zato sem prepričan, da bo naš narod tudi tokrat znal opraviti svojo dolžnost, kakor jo je vedno, od kmečkih puntov preko narodnoosvobodilne vojne do današnjih dni. Smo narod z bogato zgodovino. Kar pa se tiče zamejstva v Italiji, večkrat poudarjam, da je pravzaprav vsak tukajšnji Slovenec nujno povezan s Slovensko skupnostjo, kakor je Slovenska skupnost last vsakogar izmed nas.

političnega sistema vsekakor mogoča le, če se bo le-ta znal pravilno odpreti civilni družbi.

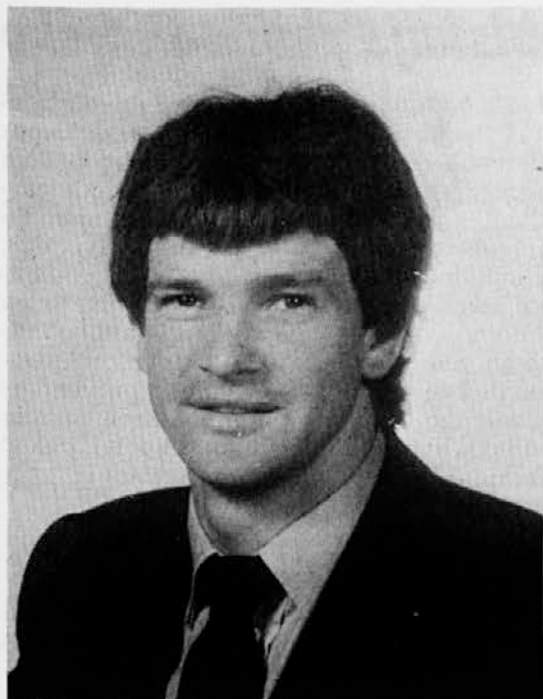
Potreba po novih pristopih v politiki se na svojsten način poraja tudi v naši narodni skupnosti. Dejansko je bila dosedanja politika Slovencev v Italiji dokaj neučinkovita, kot dokazuje npr. njen dosedanja neuspeh v večletni prizadevanjih za uresničitev globalne zakonske zaščite. Dosedanja slovenska politika v Italiji pa je, kot znano, v glavnem bila politika vključevanja v italijanske politične stranke, ki prav gotovo ne morejo neposredno in celovito odražati potreb in zahtev naše narodne skupnosti. Naše prepričanje je, da pomeni v našem primeru potreba po novih pristopih v politiki predvsem potrebo po večji politični samostojnosti in enotnosti. Zato vseskozi odločno podpiramo edino politično organizacijo, ki danes nudi dejansko možnost za čimvečje samostojno politično poenotenje Slovencev v Italiji, to je Slovensko skupnost, in podpiramo predvsem tiste njene kandidate, ki se jasno zavzemajo za takšen razvoj naše politike.

Nov mafijski zločin na Siciliji

Pretekli ponedeljek, 13. t.m., je siciljsko in nasploh italijansko javnost globoko pretresla vest, da so padli v Monrealeu pri Palermu trije orožniki pod mafijskimi svinčenkami. V mafijskem atentatu so izgubili življenje tridesetletni kapetan Mario D'Aleo ter njegova spremljevalca Giuseppe Bommarito in Pietro Morici. Državnega pogreba, ki je bil v sredo, 15. junija, se je poleg številnih siciljskih in italijanskih osebnosti udeležil tudi predsednik republike Sandro Pertini.

Novi atentat grozljivo opozarja, kako globoko se je zarasla mafijska organizacija v italijansko družbeno tkivo in to predvsem v južnih pokrajinah. Znano je nam-

reč, da so si mafijske organizacije pridobile ogromno gospodarsko in nasploh družbeno moč prav v zadnjih časih, ko Italijo in predvsem njen nerazviti jug globoko pretresa gospodarska kriza. Kot so nedavne sociološke raziskave pokazale, imajo npr. mnogi tamkajšnji mladostniki mafijske zločince za pravi vzor družbene afirmacije. Toda umor treh orožnikov prejkone kaže tudi na vse večjo odločnost državnih organov, da bi zajezili, če že ne iztrebili, mafijske podvige. Preiskovalci namreč menijo, da je do atentata prišlo ravno zato, ker so umorjeni orožniki uspešno zbirali dokazno gradivo proti mafijskim organizacijam.

Glavni kandidat Slovenske skupnosti za goriški pokrajinski svet je dr. Mirko Špacapan, ki kandidira v volilnem okrožju Zagraj (z občinama Sovodnje in Doberdob), kjer SSk izvoli svojega zastopnika v pokrajinski svet. Mirko Špacapan je po poklicu zdravnik, dobi tudi čas za delo na prosvetnem in športnem polju; bil je tajnik mladinske sekcije SSk, zadnja tri leta pa je član deželnega in pokrajinskega tajništva. Pokrajinski svet SSk ga je pred kratkim izbral za glavnega kandidata na prihodnjih volitvah. V zvezi s tem nastopom je stekel sledeči razgovor.

Kakšen občutek imaš, ko se predstavljaš kot glavni kandidat SSk na tako važnem mestu?

Občutki ob sprejemu kandidature so, bi rekel, dvojnega značaja. Po eni strani občutek zadovoljstva, da mi je stranka zaupala tako važno vlogo, kar pomeni, da me smatra za vrednega tako visokega mesta. Po drugi strani pa občutek odgovornosti: biti pokrajinski svetovalec ali celo član pokrajinskega odbora je za vse Slovence izredne važnosti.

Se čutiš pripravljen?

Vsaj od začetka sem gojil občutke strahu pred tem, kar me lahko čaka na tako odgovornem mestu; osebno se nisem namreč nikoli direktno ukvarjal s politiko (v strogem po-

menu besede). To bo seveda zame novost, kateri se bom skušal po svojih močeh prilagoditi, svojo nalogo pa čim boljše izvrševati.

Novost, sprememba, kandidat, ki prvič nastopa; vse to bo morda vplivalo na volivca.

Stranka ima po mojem mnenju dvoje vrst volivcev. Ima volivce, ki so tradicionalisti in ki radi vidijo vedno isti obraz na istem mestu; ista oseba jim tudi daje občutek gotovosti.

Po drugi strani pa imamo veliko volivcev, morda tudi takih, ki nas niso še nikoli volili, a si zaželiijo spremembe. Zagovarjam važnost, izredno važnost, zamenjave kandidatov na vseh naših listah. To bo moral gotovo biti eden od programov naše stranke v naslednjih letih, SSk bo morala poskrbeti za zamenjave na vseh forumih, kjer nastopamo.

Kar se tiče volivcev SSk, mislim, da so ji zvesti, tako da sprememba jih gotovo ne bo odvrnila od tega, da bi ji dali svoj glas.

Ze ko govoriva o volivcih, kaj bi rekel ti, ki bodo prvič volili SSk ali ki nikoli niso še volili SSk in se bodo tokrat odločili zanjo?

Takim volivcem bi rekel tole. Naša stranka je tisto gibanje (jaz jo imenujem gibanje, ker je ne smatram za pravo politično stranko, v njenem terminološkem pomenu), ki mora biti za vse Slovence neke vrste možnost, da se uveljavimo v italijanskem političnem sistemu, ki predvideva tudi politične stranke. Če mi stranke nimamo, ne moremo biti zastopani v nobenem odboru, se pravi, da bodo o nas odločali drugi, se pravi italijanske stranke. Vsem Slovencem, ne glede na to, če so volivci SSk ali ne, bi rekel: naša stranka je zato postavljena, da brani interese Slovencev v zamejstvu. Ne samo to, ampak nas tudi predstavlja na vseh forumih. Zato bi moralo biti za vsakega Slovenca logično, da odda glas slovenski stranki, ker slovensko stranko imamo samo eno. Zato trdim, da je dolžnost vsakega Slovenca, da podpre to stranko, ki ga bo zastopala na pokrajinskem, občinskem in deželnem merilu.

Razgovor z dr. Mirkom Špacapanom

»Dolžnost vsakega Slovenca v zamejstvu je, da podpre edino slovensko stranko«

Kaj bi rekel o Slovencih, ki kandidirajo na listah italijanskih strank?

Moje mnenje o slovenskih kandidatih na italijanskih listah ne more biti kot odločno negativno. Seveda je dosti razlogov, da se slovenski človek lahko odloči za kandidiranje na italijanskih listah in razloge, poznamo: večja stranka, pravijo, nas bo bolje branila, kot to zmoremo sami, ker ima večje zastopstvo in tudi recimo internacionalno važnost. Tudi kot manjšina bi bili bolj zaščiteni, naši problemi bi prej prišli do parlamenta, do italijanske javnosti. Odvisno je od volje in časa teh strank, da naše probleme obravnavajo in jih tudi ustrezno rešijo. Na žalost vemo, kako to gre; dobro vemo, da od italijanskih strank dobimo vedno le samo drobtinice in so vedno samo drobtinice. Nekateri se s tem zadovoljijo, ampak to je absolutno premalo.

Kaj si pričakuje SSk?

Mi Slovenci rabimo svoje zastopstvo in pomoč vseh Slovencev v Italiji, da bi podprli našo stranko kot volivci in tudi kot kandidati na naših listah. Jaz bi brez slepomišljenja prav te vabil na soočenje, da si pravzaprav povemo, osebe, ki kandidirajo na italijanskih listah, pozakaj eni kandidiramo tukaj drugi tam, ko pa nas vendar nekaj veže, iskanje istih in podobnih interesov. Pri tem ne bi smela absolutno igrati nobene vloge kakšna ideološka ali pseudoideološka pripadnost, kajti časi so toliko zreli, da bi Slovenci v zamejstvu lahko že s tem prenehali, vsaj kar se tiče političnega nastopanja, ko dobro vemo, da v italijanskem političnem sistemu Slovenci veljamo in nas Italijani upoštevajo toliko, kolikor nas je, strogo številčno gledano. Ločitev na kulturnem polju lahko po eni strani celo koristi razvoju obojestranske kulture. Mislim pa, da bi bil že čas, da bi začeli resno razpravljati o tem, kako bi morali vsaj pri političnem nastopanju Slovenci biti enotni.

Da se povrnemo k pokrajinskim volitvam. Kakšno ozračje bi želel dobiti v pokrajinskem svetu, ko boš tam nastopil kot svetovalec ali morda odbornik?

Želel bi si od italijanskih kolegov v pokrajinskem svetu, da bi bili vsaj toliko lojalni in odprti, kakor mislim, da bom jaz.

Katera je po tvojem mnenju vloga slovenskega svetovalca v pokrajinskem svetu?

Namen pokrajinskega svetovalca izvoljenega na listi SSk je seveda stalno opozarjati na probleme slovenske manjšine. To seveda ni dovolj; mislim, da moramo pomagati tudi pri gradnji goriškega področja, ki je zašlo v precejšnjo krizo. Zagovarjal bom koristi slovenskega življa, a tudi celotnega prebivalstva. Če se bo položaj izboljšal, bomo imeli vsi korist od tega.

In odnos do morebitnih slovenskih svetovalcev?

Kar se tiče možnih slovenskih izvoljenih predstavnikov na italijanskih listah, upam, da bom tudi z njimi vzpostavil dobre odnose.

dalje na 8. strani ■

Delo mladine Slovenske skupnosti

Mladi somišljeniki in člani Slovenske skupnosti na Tržaškem in Goriškem aktivno sodelujejo v volivni kampanji. Pri tem ne mislimo le na tiste, ki kot kandidati nastopajo na listah za politične in deželne volitve ter za goriške pokrajinske volitve. Tudi mladinski sekciji v Trstu in Gorici sta se zavzeli, da bi med mladimi Slovenci v Italiji utrdili prepričanje o pravilnosti samostojnega političnega nastopanja ter doprinesli svoj delež k uveljavitvi Slovenske skupnosti na težavni volivni preizkušnji.

Mladinski sekciji sta pripravili tudi nekaj lepih skupnih akcij.

Dne 10. junija so člani Mladinskih sekcij porazdelili nad 1.500 izvodov ciklostiliranega lista BESEDA IN DEJANJE mladine Slovenske skupnosti pred vsemi slo-

venskimi višjimi srednjimi šolami v Trstu in Gorici. Vsebina obsega uvodnik Zupajmo v svojo moč, izjave treh mladih kandidatov, članek o delu SSk v deželnem svetu, pričevanje mlade občinske upraviteljice, razmišljanje o tem, kaj je resnično napredno, poročilo o delu mladine Slovenske skupnosti, nekaj obvestil in risbo-letak.

Z volivnim časom sovpada 7. TABOR ZAMEJSKE MLADINE, pri katerem bistveno sodeluje ravno mladina SSk. O taboru, ki bo v soboto, 18. junija v Števerjanu, poročamo na drugem mestu.

Izrazito politična pobuda pa bo v torek, 21. junija na sedežu v Trstu z OKROGLO MIZO TREH MANJŠIN. Predstavniki Slovencev, Francozov in Nemcev iz Italije bodo prikazali svoje gledanje na politično nastopanje manjšin.

Prejeli smo

NAGRADA ZA ČLOVEČANSKO DOBROTO IN VZAJEMNOST »DEVINSKI GRAD«

Tudi letos bo dodeljena vsakoletna nagrada za človečansko dobroto in vzajemnost »Devinski grad«, ki je nastala po blagohotni pobudi kneza Rajmunda della Torre e Tasso in ki naj bi pospeševala plemenito tekmovalnost na področju moralnih in duhovnih vrednot. V ta namen je bil leta 1973 ustanovljen poseben sklad.

Nagrado bodo podelili dne 31. avgusta med javno svečanostjo v devinskem gradu. Obstajala bo v pergamentni diplomu, ki bo utemeljevala nagraditev in v skupnih 500.00 lir, tako razdeljenih: 100.00 lir otroku od 6 do 15 let starosti, ki se je odlikoval s posebnim dejanjem dobrote; 150.000 lir mladeniču od 15 do 25 let starosti; 250.000 lir starejšim od 25 let, kulturnim ali športnim društvom ter ustanovam, katerih obnašanje dokazuje posebno človečansko vzajemnost.

Za nagrado »Devinski grad« se bodo lahko potegovali vsi občani občine Devin Nabrežina, moški in ženske, glede katerih dva občana bosta morala najkasneje do 25. julija predložiti osebne podatke predlagane osebe za nagrado in za devno utemeljitev v prošnji naslovljeni na razsojevalno komisijo za nagrado »Devinski grad«, ki ima sedež v devinskem gradu.

Razsojevalno komisijo za nagrado »Devinski grad« sestavljajo princ Rajmund della Torre e Tasso, devinsko-nabrežinski župan, dr. Livio Stocca, didaktična ravnateljica osnovnih šol ter ravnatelj srednjih šol s slovenskim in italijanskim učnim jezikom občine Devin Nabrežina, devinski dekan Ivan Kretič, gospod Vilko Metlikovec iz Devina, gospod Romano Marcuzzi iz Devina in dr. Gian Paolo Sardagna.

Zainteresirani lahko nakažejo prispevke na bančni tekoči račun št. 4059/8 pri Tržaški hranilnici v Sesslanu, z naslovom »Nagrada za človečansko dobroto in vzajemnost "Devinski grad" — leto 1982«.

Za morebitna pojasnila so na razpolago občinski uradi.

—o—

LEPI USPEHI NAŠIH ŠPORTNIKOV

Naš zamejski šport se predvsem zadnja leta lepo razvija in nas nemalokrat preseneča s svojimi odličnimi dosežki. Posebno mesto med našimi športniki prav gotovo zasluži Goraz Pučnik, ki je te dni s svojim izrednim nastopom v Donnazu pri Aosti postal mladinski državni prvak v desetorboju. Spet te dni pa je za novo presenečenje poskrbel dvanajstletni Samo Korovec, ki je na evropskem prvenstvu v umetnostnem kotalkanju v Bordeauxu osvojil bronasti odličji in še eno četrto mesto.

Janez Pavel II. drugič obiskuje rodno Poljsko

Drugo potovanje papeža Janeza Pavla II. na Poljsko bo trajalo točno teden dni, od četrtega, 16. junija, do četrtega, 23. junija. Kakor prvo potovanje v letu 1979 bo tudi to predvsem pastoralnega značaja. Kljub temu pa tako poljska kot ostala svetovna javnost pripisuje temu papeževemu obisku tudi drugačen pomen. Zanimivo je npr. dejstvo, da je imel napredvečer papežev potovanja na Poljsko ministrski podpredsednik varšavskega režima Rakowski tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da utegne papežev obisk pospešiti sklep o dokončni odpravi vojnega stanja na Poljskem. Rakowski se je dobesedno takole izrazil: »Če bo papež Janez Pavel II. v svojih govorih zavzel stališče, ki bo okrepilo stabilnost v državi, potem bo dal svoj pozitivni prispevek k dokončni odpravi vojnega stanja«. Rakowski je seveda tudi jasno opomnil, da poljska oblast ne bo dopustila nikakršnega nereda ob papeževem obisku.

Medtem pa je Leh Walesa v intervjuju za neki italijanski tednik poudaril, da je Solidarnost še vedno živ član poljske skup-

nosti, čeprav uradno ne bi smela obstajati. Pripomnil je tudi, da je Poljska danes bistveno drugačna, kot je bila po prvem papeževem obisku, ko je val preroda priklinal k življenju gibanje Solidarnost. Po njegovem je to bilo in je vse kaj več kot sindikalna organizacija; bilo je in je namreč izraz globokega upanja ter potrebe po prenovi. Walesa je nato še pristavil: »Težko je vedeti, kdo je pravzaprav zmagovallec in kdo poraženec. Zaenkrat pa vendarle zatrdno vem, da je bila poražena celotna poljska družba. Vsi skupaj smo takorekoč obsojeni na iskanje kompromisa in sporazuma«.

—o—

ZASEDANJE CK KPSZ

14. in 15. junija se je v Moskvi sestal centralni komite Komunistične partije Sovjetske zveze. Na zasedanju ni prišlo do nobenih posebnih odločitev. V tej zvezi je še zlasti zanimivo dejstvo, da še vedno ni bil imenovan novi predsednik republike. Opozivalci zatorej menijo, da se boj za prevlado v Kremlju še ni končal.

S TRŽAŠKEGA

KANDIDATI ZA DEŽELNE VOLITVE V OKROŽJU TRST

1. STOKA DRAGO, dosednji deželni svetovalec, nosilec liste
2. FERLETIČ MARIJA, pokrajinska odbornica v Gorici
3. ABRAMI LAURA, ravnateljica višje srednje šole, članica skupščine KZE
4. BREZIGAR BOJAN, občinski odbornik v Nabrežini, časnikar
5. DEBELIS ALOJZ, kmetovalec, podpredsednik Kmečke zveze
6. DOLHAR RAFKO, predsednik deželnega sveta SSk, zdravnik
7. HAREJ ZORKO, pokrajinski svetovalec in politični tajnik
8. JEVNIKAR IVO, podpredsednik deželnega sveta SSk, radijski časnikar
9. KRALJ IVO, zborovodja, kamnolomski delavec
10. LOKAR ALEŠ, občinski svetovalec v Trstu, univerzitetni profesor
11. MAVER MARIJ, predsednik Slovenske prosvete, radijski funkcionar
12. PETERLIN IVAN (JOZI), javni športni delavec (neodv.)
13. SKRINJAR STANKO, didaktični ravnatelj, tajnik SSŠ
14. TUL ALOJZ, član deželnega tajništva, profesor

KANDIDATI

ZA PARLAMENTARNE VOLITVE

V tržaškem okrožju za poslansko zbornico kandidirajo:

1. SLOKAR JURIJ, univ. profesor
2. SLAMA BORIS, laboratorijski tehnik
3. TOMAŽ SIMČIČ, profesor in mladinski zborovodja

V tržaškem okrožju za senat kandidirata:
V okrožju TRST I: MAMOLO HUMBERT, ravnatelj srednje šole, glasbenik
V okrožju TRST II: GUSTIN KARLO, gostinski podjetnik in občinski svetovalec

PREDSTAVNIKI DOLINSKE SEKCIJE SSk NA PRIJATELJSKEM OBISKU V KOČEVJU

V okviru sodelovanja pobratenih občin sta se srečali v soboto, 4. t.m. v Kočevju delegaciji dolinske SSk in SZDL iz Kočevja.

Delegacijo dolinske SSk, ki sta jo vodila tajnik Mahnič in deželni sotajnik Gombač, sta toplo sprejela v imenu kočevskih organizacij predsednik SZDL za Kočevje Jože Bizal in sekretarka Tanja Svetličič.

Delegaciji sta si po dvournem, plodnem razgovoru ogledali selovni kolektiv kemičnih izdelkov Melamin. Tu je goste sprejel direktor obrata Stane Remžgar.

Na delovnem kosilu sta delegaciji ponovno potrdili veljavnost pobratenja in nemotenega sodelovanja.

—o—

MNOŽIČNE MANIFESTACIJE PROTI PINOCHETU

Dober mesec po prvem »dnevu protesta« so v torek, 14. junija, Čilenci množično manifestirali proti Pinochetovi vojaški diktaturi. Globoka gospodarska kriza je hudo omajala ta nasilni južnoameriški vojaški režim. Omenjene manifestacije niso namreč samo protest proti druginji in veliki brezposelnosti, temveč tudi čedalje odločnejše izražajo zahtevo po svobodnih volitvah in demokraciji.

Lepa uveljavitev slovenskega učenca

Učenec petega razreda devinske osnovne šole Josip Jurčič, VASJA LEGIŠA, je prejel četrto nagrado z odlikovanjem na vsedravnem natečaju, ki ag je pod pokroviteljstvom prosvetnega ministrstva razpisalo združenje za zaščito narave. Pri natečaju je sodelovalo nad 4.800 osnovnošolskih učencev iz celotne Italije. Naslov naloge pa se je glasil »Kakšen mora biti odnos človeka do narave in živali«. Vasja Legiša je v svojem elaboratu primerjal razlike

med Triglavskim parkom, ki je posejan z zelenjem in cveticami, kjer živali prosto žive, in pusto okolje na tritisočakah v Dolomitih. Na vprašanje naslova naloge, kakšen naj bo odnos človeka, pa je poudaril, da gre v prvi vrsti za ljubezen, ki jo mora človek gojiti do narave in živali. Prva nagrada je šla v Milan, druga v Prato in tretja v Milan, Vasja Legiša, ki je v razredu učiteljice Lidijske Furlan, pa je edini nagrajeni učenec iz Furlanije - Julijske krajine.

Srečanje slovenske Konzulte z občinsko upravo

Konzulta za slovenska vprašanja, ki je bila imenovana letos januarja in ki je posvetovani organ občinske uprave v Gorici, se je pretekli petek srečala z goriškim županom in nekaterimi občinskimi odborniki. Srečanje je bilo v občinski palači in so se ga udeležili poleg predsednika Šturma svetovalci Košuta, Rupel, Bratuževa, Budalova, Primožičeva, Šavli, Pahor, Dell'Orco, Perissutti, Toplicar, Vrtovec, Bratina. Številno delegacijo je sprejel goriški župan Scarano z odborniki Obizzijem, Ciuffarinom, Gentilejem in Paulinom.

Predsednik Vladimir Šturm je v svojem pozdravnem govoru osvetlil nekatere aspekte političnega značaja, še posebej vprašanje odnosa večine do manjšine in se zavzel za to, da bi bilo sodelovanje med Konzulto in občinsko upravo v bodočem predvsem usmerjeno v nek drugačen odnos, bolj korekten in ploden, sicer je delo Konzulte brez vsakega rezultata. V prvi vrsti bi morali poskrbeti, da se spremeni miselnost oz. način obravnavanja slovenske problematike, ki se marsikomu zdi nesprijemljiva ali prezahtevna, ker ne obstaja neka stalna in objektivna informacija o naših problemih. Predsednik Šturm je nakazal tudi nekatere predloge, ki naj bi jih občinska uprava vzela v pretres in jih skušala izvesti. O specifičnih vprašanjih so zatem poročali ostali člani Konzulte. Njihova izvajanja so bila sad dela komisij v okviru Konzulte, ki je v teh nekaj mesecih od usmeritve opravila veliko dela.

Prvo poročilo je podal prof. Jožef Šavli, ki je prikazal zahteve Konzulte na področju kulture in športa. Gre za prisotnost slovenske kulture, ko občina organizira srečanja s predstavniki tujih kultur Konzulta zahteva, naj se slovenskim organizacijam dodelijo primerne podpore za njihovo delovanje. Glede srečanj z avtorjem, ki jih občinska uprava organizira vsako leto v Avditoriju, je bila iznešena zahteva, naj se v ta okvir vključijo tudi slovenski avtorji. Konzulta zahteva tudi poimenovanje ulic v mestu in okoliških vaseh po zaslužnih slovenskih možeh in se končno še zavzema za podpore našim športnim organizacijam.

Poročilo o šolski problematiki je prebrala prof. Ida Primožič. Vprašanje poslopij za slovenske šole, z izjemo centra v ul. Brolo, ki ga je zgradila občinska uprava pred nekaj leti in kjer sta osnovna šola in otroški vrtec, je zelo komplicirano in skrajno nezadovoljivo rešeno. Konzulta zahteva, naj se poslopije bivšega semenišča

odkupi za potrebe slovenskih šol; strokovni zavod za trgovino naj se premesti v primernejše prostore; občina naj izdela vse potrebne dokumente in načrte za realizacijo oz. dopolnitev severnega in južnega šolskega središča. Konzulta je namreč že pred leti postavila zahtevo, naj se v južnem delu določi zemljišče za gradnjo slovenskih šol; to je bilo v reviziji regulacijskega načrta tudi storjeno, vendar se je nadaljnji postopek pri tem tudi končal. V diskusiji so prisotni iznesli še druga vprašanja, kot je predvsem vprašanje primernih telovadnic. Treba je namreč vedeti, da nobena slovenska šola v Gorici nima ustreznih prostorov za telovadbo.

Prof. Darko Bratina je podal poročilo komisijske za splošno-upravna vprašanja. Postavljena je bila zahteva, naj občinska uprava namesti, po predhodnem dogovoru z Novo Gorico, primerne razglasne deske v središču mesta za obveščanje prebivalcev o glavnih kulturnih in drugih prireditvah v obeh mestih. Občina Gorica naj se pobrati z mestom v Sloveniji, organizira naj brezplačne tečaje za slovenski in nemški jezik. Konzulta obenem ugotavlja, da je v Gorici nujno potrebno stalno in poglobljeno soočanje večinskega naroda s številnimi vprašanji, ki tarejo slovensko narodno skupnost, predvsem pa je potreben drugačen odnos Italijanov do Slovencev; to pa je mogoče doseči samo, če se med seboj poznamo, če večinski narod začne spoznavati naš jezik, našo zgodovino, naše probleme. Zato Konzulta predlaga, in občinska uprava se s tem načelno strinja, da se čimprej organizira strokovni posvet o vlogi Slovencev v perspektivi razvoja na Goriškem.

Srečanje je potekalo v prijateljskem vzdušju in ga je označevala odkritost prikazovanja omenjene problematike. Dogovorjeno je bilo, da se bosta Konzulta in občinska uprava bolj pogostoma sestajali za izmenjavo informacij o opravljenem delu in o bodočih skupnih načrtih.

KANDIDATI SSK NA GORIŠKEM

za Deželno zbornico

1. dr. Drago ŠTOKA
2. Marija FERLETIČ
3. prof. Lojzka BRATUŽ
4. dr. Maks GERGOLET
5. Branko ČERNIC
6. arh. Aleš PRINČIČ
7. Ivan TERPIN

za Senat

prof. Andrej BRATUŽ

za Poslansko zbornico

1. Branko ČERNIC
2. Remo DEVETAK
3. Simon KOMJANC
4. arh. Aleš PRINČIČ
5. dr. Maks GERGOLET
6. Niko KLANJŠČEK

—O—

VOLILNI SHODI SSK NA GORIŠKEM

Petek, 17. junija ob 21. v Podgori (pred šolo).

Sobota, 18. junija ob 20. uri v Jamljah (pred spomenikom); ob 21. uri na Vrhu (pred gostilno Devetak).

Nedelja, 19. junija ob 11. uri v Števerjanu (na trgu Svobode); ob 12 na Jazbinah.

Ponedeljek, 20. junija ob 20.30 v Rupih (pri vodnjaku); ob 21. uri na Peči.

Torek, 21. junija ob 20.30 v Pevmi (pred spomenikom); ob 21. v St. Mavru (pred cerkvijo).

Sreda, 22. junija ob 20.30 v Sovodnjah (pred spomenikom); ob 21. uri v Štandrežu (na glavnem trgu).

Četrtek, 23. junija ob 20.30 v Dolu (pred spomenikom); ob 20. uri na Palkišču; ob 21. uri v Doberdolu (pred gostilno).

Petek, 24. junija ob 20. uri v Gabrjah (pri vodnjaku).

Deveta številka Goriškega letnika

Med nas je prišla zadnja, deveta številka »Goriškega letnika«, zbornika Goriškega muzeja v Novi Gorici. Zbornik ima na platnici navedeno letnico 1982, a je izšel pred nekaj tedni v Novi Gorici. Goriški letnik financirajo Raziskovalna skupnost Slovenije, Raziskovalna skupnost občine Nova Gorica ter Kulturne skupnosti občin Ajdovščina, Nova Gorica, Sežana in Tolmin.

Tudi zadnja številka Goriškega letnika potrjuje že znano usmeritev zbornika Goriškega muzeja, da se namreč ne omeji le na obravnavanje kulturnih dogodkov in kulturne problematike na splošno na območju Primorske v mejah Slovenije, temveč da upošteva tudi kulturno problematiko na območju celotne Goriške, se pravi tudi na ozemlju tostran državne meje, s čimer dejansko uresničuje načelo enotnega slovenskega kulturnega prostora.

Davorin Vuga objavlja razpravo o izkopavanju na Gledanici nad Štanjelom leta 1972. Pavel Medvešek je prispeval razpravo z naslovom: »Poslikane planete na kmečki arhitekturi na področju Tolminske, Goriške in Beneške Slovenije«. Janez Dolanc je napisal razpravo »Ljudske pesmi v zapisih, prepisih in razpravah Simona Rutarja«. Branko Marušič

je prispeval razpravo »Zgodovinopisje o političnem življenju Primorskih Slovencev v drugi polovici 19. stoletja«. Peter Stres piše o publicistu Ivanu Kuku, Pavel Budin je prispeval razpravo o Hranilnici in posojilnici v Mirnu. Razprava se bo nadaljevala. Milica Kacin-Wohinz objavlja razpravo o akcijskem paktu med KPI in narodno-revolucionarnim gibanjem Slovencev in Hrvatov Julijske krajine v obdobju december 1935 - marec 1936. Marko Vuk piše o gradu Dobrovo v Goriških brdih, Marijan Smolik o Molitveniku in pesmarici za Beneške Slovence, Miran Komac pa je prispeval daljšo razpravo o Kraški gorski skupnosti. Sledijo, kot smo že omenili, zapiski ter nekrologa, Zbornik Goriškega muzeja pa na koncu objavlja večje število ocen in poročil, ki se tičejo nekaterih italijanskih strokovnih listov v deželi Furlaniji-Julijski krajini, Buzetskih zbornikov, nekaterih furlanskih listov ter drugih strokovnih publikacij, zlasti na obsejnim italijanskem območju. Zbornik objavlja povzetke v angleščini, nemščini, francoščini in italijanščini. Gre torej za publikacijo z zelo bogato vsebino, ki dela čast izdajatelju, to je Goriškemu muzeju v Novi Gorici. Pohvaliti je treba tudi lep slovenski jezik.

OBVESTILO ŠOLNIKOM

Sindikat slovenske šole — Tajništvo GORICA — obvešča slovenske šolnike, da bo tudi letos, konec poletja, Redni letni seminar slovenskega jezika in kulture. Seminar prireja Republiški komite za vzgojo in izobraževanje in sicer v Postojni, v času od 21. do 27. avgusta t.l. Zborni mesto, kakor tudi sedež Seminarja, je hotel »Jama«. Udeleženci Seminarja naj se prijavijo na večer v nedeljo, 21. avgusta t.l., v recepciji hotela.

Rok prijave, s pismeno prošnjo na Sindikat, je do 26. junija t.l. Interesenti naj jo oddajo kateremukoli odborniku.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»20 let boja in dela za naše pravice v avtonomni deželi F-Jk 1963-1983«

Tako se glasi naslov 40 strani obsega-joče publikacije, ki jo je pravkar izdala svetovalska skupina Slovenske skupnosti v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine. Čeprav prihaja publikacija v javnost sredi predvolilnega časa, postane bralcu že ob prvem prebiranju takoj jasno, da gre za vse kaj več kot reklamo ali propagandno delo.

Predvsem je to obračun dveh desetletij prizadevanj za napredovanje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Pri tem gre publikacija v vse smeri in področja, tako da je v določenem pogledu že kar za-jeten priročnik ne le o naših bojih in do-sežkih, marveč tudi o celotnem stanju na-rodnostne problematike. Številni podatki dajejo nekaterim prispevkom v brošuri že pravo monografsko tehtnost ter so že bli-zu resnemu gradivu za bodočega zgodovi-narja. Tak je zlasti najdaljši prispevek, ki ga je napisal Ivo Jevnikar in mu dal si-cer nevpadljiv naslov »Slovenska skupnost v deželnem svetu«. Če navedemo zdaj le naslove ostalih sestavkov, bo bralec lahko dobil vsaj vtis o tematski pestrosti broš-ure, o kateri je govor.

Uvodno besedo je prispeval Drago Što-ka. Lojze Tul je napisal članek »20 let av-tonomne dežele Furlanije-Juljske kraji-

ne«, Rafko Dolhar pa sestavek »Za ohranitev enotnosti naše dežele«. Sledi zapis Andreja Bratuža »Delo Slovenske skupno-sti za zakonsko zaščito, manjšinski stiki in sodelovanja«.

Albin Sirk poroča o delu »Rimske ko-misije«, Zorko Harej pa o »Uveljavitvi Slovenske skupnosti v deželni stvarnosti«. Članek Marija Maverja ima naslov »Slo-venska skupnost — izraz naše skupne vo-lje«, prispevek Maksa Šaha pa obravnava probleme in dosežke na šolskem področju. Saša Rudolf je načel temo »Protí asimila-ciji naše miselnosti«, Sergij Pahor pa piše o odprtih vprašanjih slovenske kulture v naši deželi. V brošuri srečamo dalje pri-spevek Antka Terčona »Šport in narodna zavest«, zapis Damjana Paulina o razlaš-čanju in urbanističnih problemih na Goriškem« ter članek Marije Ferletič o vlogi slovenskega svetovalca v goriškem pokra-jinskem svetu.

Iz vseh prispevkov veje občutena priza-detost narodne skupnosti, ki vztraja v te-žavnem boju za preživetje. Prispevki so pisani zanimivo, bralec srečuje veliko po-zabljenih ali celo prezrtih dejstev in po-datkov. Brošura, ki vsebuje tudi precej slikovnega gradiva, je lepo opremljena ter se predstavlja moderno, nevsiljivo ter na-zadnje poučno in kulturno.

Druga mednarodna konferenca o manjšinah v Turku - Abo na Finskem

Od 6. do 11. junija se je v finskem mestu Turku-Abo vršila druga mednarodna konfe-rencia o manjšinah. Gostitelj srečanja je bila univerza švedske manjšine na finskem Abo Akademi. Bila je usmerjena predvsem v prou-čevanje vprašanj številnih jezikovnih manjšin v Severni Evropi in Skandinaviji. Med števil-nimi udeleženci sta bila povabljeni tudi slo-venska strokovnjaka prof. Aleš Lokar, vodja Inštituta za Upravljanje podjetij iz univerze v Urbinu in znani ekonomist iz univerze v New Orleansu prof. Toussaint Hočevar. Prvi je imel referat »Adapatation to Change and Innovation in a Bilingual Community (Prilagoditev na spreminjanje in inovacija v dvojezični skupno-sti), drugi pa referat »Economics of Language in Postindustrial Societies (Gospodarstvo je-zika v postindustrijskih družbah), ki sta med prisotnimi strokovnjaki izzvala precej zanima-nja in debate zaradi novih pristopov k manj-šinski problematiki.

Med kongresom so si gostje lahko ogledali dosežke in strukture, s katerimi razpolaga šved-ska manjšina na Finskem. Sožitje med obema narodoma na severu je do potankosti dvoje-zično določeno z zakoni. Zanimiva pa je tudi gospodarska plat sožitja, kjer se Švedi kaže-jo kot posebej napreden in uspešen činitelj. Proučevanje teh izkušenj je zanimivo tudi za

naše razmere, saj jasno kaže, v nasprotju s fašističnimi poizkusi, ki smo jim bili te dni priča pri nas, da je moč sožitje dveh narodov na istem ozemlju zadovoljivo rešiti v korist obeh, za mir in napredek v deželi, kljub razli-kam, ki so pač pri dveh različnih narodnostnih naravne. Ob koncu srečanja je prof. Lokar iz-razil željo in vabilo, da bi se eden naslednjih sestankov konference vršil v Trstu, da bi se mednarodna znanstvena javnost seznanila s stanjem in dosežki slovenske manjšine v Italiji.

—o—

Deželna mladinska sekcija Slovenske skupno-sti prireja

7. TABOR ZAMEJSKE MLADINE,

ki bo v soboto 18. junija v Števerjanu. Spored: ob 10.30 Otvoritev in pozdrav. Okrogla miza na temo: ZA VEČJE SODELOVANJE MED ZAMEJSKIMI SLOVENCMI. Sodelujejo Ivan Peterlin, Tomaž Simčič, Renco Frandolič in Tomo Milovnik.

ob 18.00 Kulturni program. Nastopajo: recitator-ske skupine s Koroške in Tržaške, gla-sbena skupina Nova misel z Goriškega, TOZD Lopovi iz Trsta, Andromeda iz Trsta in Avtomobili iz Nove Gorice.

ob 20.30 Ples z ansamblom »Galebi« z Opčin. Poskrbljeno bo za prigrizek in domačo kapljico.

Seja ZSKP

Peta redna seja odbora Zveze sloven-ske katoliške prosvete, zadnja pred počit-nicami, se je vršila na Oslavju, ob polno-številni udeležbi. Predsednik je v uvod-nem delu ugotovil, da so bile vse obvezno-sti, ki so bile sprejete na prejšnji seji, iz-polnjene. Nato je bilo govora še vedno o letošnji Cecilijanki, zlasti o sestavi brošu-re. Sledilo je podrobno poročilo o sreča-nju članov Zveze in KKZ s Koroške. Pri-sotni so potem izdelali predloge za sode-lovanje na Primorskih dnevih, ki se bodo vrstili na Koroškem predvidoma v prvi polovici oktobra. Zveza naj bi sodelovala z razstavo stika, dramskim in glasbenim nastopom, likovno razstavo, literarnim ve-čerom in večerom posvečenim narodnost-nemu trenutku Slovencev v Italiji. Zveza bo organizirala tudi večere, na katerih naj bi Korošci spoznali naše zamejsko življe-nje v slikah, diapozitivih in filmih.

Pri pregledu delovanja članic Zveze so se prisotni zaustavili predvsem ob pomem-bnejših prireditvah, pri katerih je Zveza sodelovala, zlasti ob Kulturnih dnevih Slo-vencev iz Italije, ki so se vršili v Ljubljani.

Zveza bo sklenila svoje delo pred po-čitniškim premorom z organiziranjem zak-ljučnega nastopa gojencev glasbenih šol.

ZSKP se ob začasnem poletni prekinitvi želi zahvaliti občilom, ki so objavili tiskov-na poročila v zvezi z njenim delovanjem.

h. d.

—o—

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA

»VIRGIL ŠČEK«

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV TRST

VABILO

V ponedeljek, 20. junija 1983, bo v Peterlino-vi dvorani, ul. Donizetti 3 v Trstu, okrogla miza na temo

TRST V LETIH 1949-52

ob izidu študije dr. Aleša Breclja I GRUPPI POLITICI AUTONOMI SLOVENI A TRIESTE 1949-1952, ki jo je izdal Krožek za družbena vprašanja V. Šček.

Ob okrogli mizi bodo sodelovali dr. Rafko Dolhar, dr. Zorko Harej in avtor, dr. Aleš Breclj.

Predviden je tudi razgovor, za katerega pri-reditelji upajo, da se ga bodo udeležili tudi pro-tagonisti pomembnega zgodovinskega obdobja, o katerem govori študija.

Začetek kulturnega večera bo ob 20.15.

—o—

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti pri-re-ja v torek, 21. junija, ob 19.00 na sedežu SSk v Trstu, ulica Machiavelli 22,

OKROGLO MIZO TREH MANJŠIN

O tem, kako gledajo Slovenci, Francozi in Nemci v Italiji na deželne in politične volitve, na samostojno politično nastopanje, na boj za narodne pravice in na uresničevanje deželne av-tonomije, bodo spregovorili:

Alenka Legiša — za Mladinsko sekcijo Sloven-ske skupnosti

Robert Louvin — za Jeunesse Valdôtaine, mla-dinsko organizacijo stranke Union Valdôtaine

Martha Stocker — za Junge Generation SVP, mladinsko organizacijo stranke Südtiroler Volkspartei

Predvideni so posegi ob okrogli mizi in splo-šna razprava. Moderator bo Ivo Jevnikar.

Ob fašističnih izzivanjih po naših vaseh

Pričevanje Kazimirja Majowskega

Mladi delavec Kazimir Majowski s Proseka je bil v četrtek, 9. t.m., popoldne skupno s še nekaterimi domačini v bližini Kržade, kjer so misovski aktivisti priredili nenapovedan volilni shod, ki so ga zavestno in namenoma spremenili v protislovensko izzivanje. Mladi Kazimir je na lastni koži občutil to izzivanje, saj ga je oplazila svinčenka iz samokresa policijskega agenta; bil je namreč lažje ranjen.

Kazimirja smo zaprosili za krajši pogovor.

Novi list: Mislamo, da je prav, če se našim bralcem najprej nekoliko predstaviš.

Kazimir Majowski: Star sem 22 let, delam pa že štiri leta v tovarni IRET pri Trstu, ki proizvaja elektronske sprejemne in oddajne aparate za vojaško in civilno rabo. Že več let sem aktiven član Slovenske zamejske skavtske organizacije. Letos bom že tretjič načelnik poletnega tabora. Poleg tega sem v članjen v Mladinski krožek Prosek Kontovel in se rad udeležujem tudi na športnem področju.

N.L.: Kot smo že povedali, si bil prejšnji četrtek v neposredni bližini Kržade, kjer je prišlo do incidenta. Kako to, da si bil tedaj na kraju incidenta; je bilo to slučajno ali ne?

K.M.: Že v popoldanskih urah smo nekateri mladi zvedeli, da bodo misovci (t.j. člani novofašistične stranke MSI, op. ur.) imeli volilni shod na Proseku. Toda prepričani smo bili, da bo misovski shod v istrskem begunskem naselju S. Nazario. Vsekakor pa smo se mladi zbrali na Kržadi,

di, ker smo hoteli dokazati našo slovensko prisotnost in budnost.

N.L.: Kaj si videl na lastne oči? Kako so se po Tvojem razvijali dogodki?

K.M.: Misovci so kljub naši prisotnosti priredili shod na Kržadi, kjer je povzel besedo znani pretepač Grilz. Bilo jih je približno dvajset in bili so opremljeni s posebej pripravljenimi zastavnimi drogovi. Nas je bilo premalo, da bi jim bili kos, zato smo se v glavnem umaknili do vaškega spomenika padlim. Tudi sicer nismo imeli kakih pretepaških namenov.

Ko je Grilz končal svoj govor, sem šel v bližnji bar v prepričanju da se bo vse mirno izteklo. Toda žal ni bilo tako. Vračajoč se v svoj avtomobil, se je namerč nek misovski neztrpnež obrnil do nekega vaškega fanta in mu prismolil klobuto rekoč: »Sabato c'eri anche tu a Basovizza!« S tem je misovec hotel povedati, da je omenjenega fanta zapazil preteklo soboto v Bazovici, kjer so se Slovenci ob podobnem misovskem shodu množično zbrali na vaškem trgu v znak protesta. Ta dogodek je sprožil obojestransko psovovanje med prosekškimi vaščani in misovci. Tedaj sem stopil iz bara in opazil, da se misovci niso omejili le na zmerjanje, temveč da so preko policijskega obroča suvali in pljuvali na naše. Grilz je med drugim zasmehovalno zavpil: »Pustimo jih tokrat; z njimi bomo obračunali prihodnjič!« Po teh besedah se je ozračje še bolj razgelo. Misovci so nenadoma prekoračili policijski pas in pri tem celo ranili enega izmed agentov. Tedaj so policaji začeli iz strahu streljati »v zrak« in ravno takrat mi je svinčenka oplazila nogo. Policaji so namerili svoje samokrese proti nam in ukazovalno zavpili, naj se umaknemo v bližnji bar. Ljudje so se po teh grožnjah razšli. Tudi misovci so pod pritiskom policije zapustili Kržado.

Komaj takrat sem se zavedel, da sem ranjen v stopalo. Bolečino sem sicer čutil že poprej. Mislil pa sem, da jo je povzročil kak udarec.

N.L.: Kaj misliš o tem dogodku oziroma o misovskih akcijah? Ti je znano, da so pred kratkim v Trstu predstavili brošuro o požigalcu Narodnega doma France scu Giunti?

K.M.: Mnenja sem, da fašisti hočejo s svojimi akcijami skvariti pogoje za mirno sožitje med tu živječima narodom in to najprej v volilne namene. Prepričan sem tudi, da s svojim izzivanjem po slovenskih vaseh iščejo nekakšno žrtev, da bi dokazali našo surovost in s tem vzbudili val protislovenstva. Za brošuro o Giunti sem seveda slišal, čeprav nisem seznanjen z vsemi podrobnostmi. Jasno je, da tudi ta brošura spada v širše zasnovano fašistično akcijo, ki se odraža tudi v izzivalnih volilnih shodih po slovenskih vaseh, v mazanju naših spomenikov in podobnem.

V zvezi z incidentom na Kržadi pa naj še povem, da so se organi javne varnosti najprej odločno spravili nad nas Slovence, čeprav je bilo očitno, da so pričeli z izzivanjem in s fizičnim nasiljem fašisti.

N.L.: Ti si član Slovenske zamejske skavtske organizacije. Koliko časa si že v tej organizaciji in kaj si predvsem od organizacije pridobil?

K.M.: V SZSO delujem že devet let. Organizacija mi je nudila mnogo. Pomagala mi je pri verski rasti, v njej sem lahko gojil čut za odgovornost pa tudi čut za razumevanje in strpnost med narodi. Naj v tej zvezi omenim le, da smo tudi letos imeli več stikov z italijanskimi brati skavti. Zato sem odločno proti vsem rovarjenjem, ki skušajo razbiti prijateljsko sožitje med nami in večinskim narodom. Delovanje v slovenski skavtski organizaciji prav gotovo pomaga pri izoblikovanju značajnih mladih ljudi, ki so narodno zavedeni, a tudi odprti za sodelovanje s pripadniki drugih narodov.

Pripravil Marjan Breclj

Čebelice v delu in molitvi

(Ob 60-letnici ustanovitve primorske province šolskih sester) 1 Stanko Žerjal

Dvanajst let moje mladosti sem bil v oskrbi njihovega gospodinjstva. Najprej osem dolgih gimnazijskih let in po dvoletnem presledku še štiri od petih teoloških let. Zato dobro poznam nje in njih delo, njih molitev in njih idealizem, njih versko, socialno in kulturno koristnost. Vse to je bilo v Ljubljani. Po vojni sem jih srečeval v Rimu, v Beli Peči, v Žabnicah, v Borštu, v Trstu, na Opčinah in v Gorici. Zadnje čase se kaj pogosto potepam po njih Zavodu svete družine ob Soči. Nove osebe novih generacij. Toda ista klima, isto po dnevnem redu razporejeno hitenje v hišnih, vzgojnih in karitativnih opravilih, ista prijazna ustrekljivost vsakovrstne socialne in kulturne narave in to vsem, potrebnim in nadležnim. Pa še ista nežna, iz globoke in pristne vere žuboreča recitacija molitvenih ur in adoracije.

Le o kom govorim? Če so časopisni stolpci odprti za najbanalnejshe stvari v nasičenje naše radovednosti ali v preganjanje našega dolgočasje — npr. športna zmaga ali poraz skupinice skakačev, srebrna maša enega ali drugega iz zbora dušnih pastirjev, frtaljska veselica, popivaško srečanje petdesetletnikov, okrogla obletnica pevskega zbora, uspeh ali neuspeh vinske razstave ... —, mar niso vredne naše požrtvovalne slovenske redovnice kongregacije tretjega reda svetega Frančiška in bolj znane kot »šolske sestre«, da jim izkažemo pozornost ob njihovem biser-nem jubileju, ob šestdesetletnici ustanovitve njihove samostojne redovne province prav za naše slovenske zamejske kraje s sedežem v Trstu? Zametek je tej redovni družbi dal svetniški Slomšek, pravi ustanovitelj pa je bil prav tako mariborski škof Năpotnik. Gre torej za redovno

družbo popolnoma slovenskega izvora. Sprva je bila ustanova »škofovskega prava«, malo pred prvo svetovno vojno pa je dosegla stopnjo »papeškega prava«. Brž po prvi svetovni vojni se je ta slovenska redovna družba razčlenila v tri redovne province: matično s sedežem v Mariboru, koroško s sedežem v Celovcu in primorsko s sedežem najprej v Tomaju in potem v Trstu. Ta zadnja vključuje ne le vse skupine ali »komunitete« v sedanji Furlaniji-Juljski krajini, ampak tudi dvoje samostanov v Egiptu (Kairo in Aleksandrija). Toda med obema vojnoma je ta duhovna družina pridobila toliko poklicev in naraščaja, da je mogla raztegniti svoje delovanje po raznih pokrajinah Jugoslavije in celo v daljni Argentini, po zadnji vojni pa tudi v Nemčiji, kjer je mnogo slovenskih delavcev. V neslovenskih pokrajinah pridobiva naraščaj iz krajevnih narodnosti. Tako ima danes po Bosni in Hercegovini vrsto komunitet s hrvaškimi sestrami, v Argentini se je obogatila s pripadnicami kastiljske (po domače špansko-argentinske) etnije, v Egiptu pa z Egipčankami. Družba je torej že nadnarodna, slučajno pa je zdaj vrhovna predstojnica v Rimu Hrvatica.

Popravek

Cenjene bralce obveščamo, da se je tiskarski škrat večkrat hudomušno poigral tudi s sestavkom »Slovenskim volilcem v premislek. (Nekaj svobodnih pogledov na politiko Slovencev v Italiji.)«, ki smo ga v celoti objavili v naši zadnji številki. Tako je iz prvega stolpca na sedmi strani izpadel cel stavek, ki se glasi: »Zakaj Slovenska skupnost vztrajno in odprto ne vabi ostalih slovenskih politikov pa tudi drugačnih osebnosti k večjemu sodelovanju in k večji politični enotnosti?«. Stavek je treba vriniti v 44. vrstico.

Na avtorjevo željo objavljamo tudi popravljen zaključno trinajsto točko istega sestavka, ki je nastala v naglici in ki vsekakor slabo odraža njegovo dejansko misel.

»13. Ob sklepu naj povemo, da se dobro vedamo skorajda fantastičnega prizvoka tega pisanja. Toda to prej kot na kaj drugega kaže na dejstvo, da nismo pač vajeni nekoliko globlje in pogumno razmišljati o svojih političnih problemih. In vendar moramo o njih razmišljati in to zlasti v volilnem času, ki je čas preverjanja in novih odločitev. Mar smo Slovenci v Italiji res tako idejno ubožni ali tako politično nedorasli, da se bomo še vnaprej sprijazniti s tisto volilno propagando, ki nas vabi, naj mirne duše zaupamo svoj glas vsaki listi in vsakemu kandidatu, ki vsaj malo diši ali smrdi po slovensko? Ali ni že čas, da nekoliko umneje pristopimo k politiki in uzremo, da ni slovenska politika že dobra slovenska politika in da ni vsak slovenski kandidat že dober slovenski politik?«

šetoin shrld cmfwy vbgkq vbgkq etaoi shrldun

—o—

»DOLZNOST VSAKEGA SLOVENCA V ZAMEJSTVU JE, DA PODPRE EDINO SLOVENSKO STRANKO«

■ nadaljevanje s 3. strani

Kaj bi ob koncu še rekel slovenskim volivcem?

Slovenski volivec, ki bo 26. in 27. junija šel v volilno kabino, naj zelo dobro premisli, preden ne bo dal glasu SSk, kajti moje mnenje je, da bi moral vsak Slovenec voliti SSk; če tega ne stori, pomeni, da ima za to določene razloge in preden bi ga ti razlogi spravili do tega, da voli kako italijansko stranko, bi ga prosil, naj pride na razgovor s kandidati SSk ali predstavniki stranke, da se pogovorimo, zakaj bi dal glas italijanski stranki. Mislim, da bi bil tak razgovor obojestransko zelo plodovit.

Ustanovitev samostojne province za šolske sestre v Tomaju, Trstu, Gorici in v Žabnicah je bila leta 1923 nujna in pametna poteza. Tako so namreč šolske sestre lahko ostale na Primorskem in niso bile izrinjene odtod, kakor so bile prengane slovenske komunitete moških redov — kapucini iz Gorice in Svetega Križa, lazaristi z mirenškega gradu, frančiškani s Svete gore. Za dobo po zadnji vojni pa je bilo spet modro, da se je pravočasno prenesel sedež province iz Tomaja v Trst. Daljši pogled v preteklost nam odkrije tudi, kako modro in providencialno je bilo, da je bila malce pred vojno z odločilno pomočjo takratnega bana Marka Natlačena kupljena v Rimu stavba, v katero se je preselilo vrhovno vodstvo iz Maribora.

Leta 1969 so v vseh posameznih provincah praznovali stoletnico ustanovitve celotnega reda. Petdesetletnica ustanovitve primorske slovenske province — običajni datum za slovesnejši pou-darek — pa je šla mimo neslišno. Prav zato je

provincialno vodstvo povabilo za pretekli sobotni popoldan nekaj izbranih gostov in svoje članice iz vseh tukajšnjih komunitet na intimno praznovanje šestdesetletnice te, za nas zamejske Slovence tako važne province. Ob tem praznovanju naj podčrtam prav važnost, da imamo zamejski Slovenci od Žabnic do Mačkolj nekaj blagoslovljenih otročkov, kjer se lahko reče: »Saj tu so šolske sestre! Nanje se obrni!« In res se nanje obračajo mnogi in v raznih stvarih. Predvsem se nanje obračajo krajanje. Sestre zanje delujejo in molijo. Pa tudi drugi najdejo na teh otočkih raznovrstno oporo. »Že one poskrbijo...« Za kaj pa? Za gostoljubje misijonarjem kakršne-koli pozitivne kulture (občasni tuji predavatelji, pridigarji, organizatorji ipd.); za dostojnost in petje v božji hiši, kjer ni cerkovnikov ne organizatorjev; za pouk in narodnostno vzgojo otrok in mladine, kjer dušni pastir ne zadostuje ali ne zmore; za starčke in bolnike, kjer ni denarja za najemanje civilnih strežnikov; za okrepitev

gostujočim pevcem in igralcem, kjer je gostilna predraga ali brez prostorov; za oskrbovanje lokalov kulturnih srečavanj; za gospodinjstvo pomoč takim, ki so v družbeno važnem poklicu zaposleni in zadržani; za pomoč pri organizaciji in pri širjenju dobrega tiska in tako dalje. Časopisni prostor ne dovoljuje tu razlagati redovniškega življenja v njegovi visoko kulturni vrednosti in ne razgrinjati vse tisto tiho, ponižno, požrtvovalno in nesebično, pa slabo nagrajeno in vendar zelo pomembno in koristno delo naših šolskih sester na socialnem, kulturnem, karitativnem, verskem in narodnem področju. Naj kdo drugi, kompetentnejši od mene, izčrpneje o tem spregovori! Jaz sem hotel le opozoriti nanje in vprašati, ali slovenski ljudje tukaj v zamejstvu postojimo kdaj pred temi za marsikoga zagonetnimi redovniškimi hišami in se zamislimo ter priznamo v marsičem nenadomestljivo vlogo teh čebelic v redovniških haljah.

Naj bi tu končal? Ne morem... (Dalje)

BCTKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S. P. A.

Odobrena bilanca 24. poslovne dobe

1982: ZAUPANJE IN RAST

OBČNI ZBOR DELNIČARJEV JE DNE 11. JUNIJA 1983 ODOBRILO OBRAČUN ZA POSLOVNO LETO 1982, KI JE DALO NASLEDNJE REZULTATE:

ZAUPANA SREDSTVA PREBIVALSTVA: 50.726 MILIJONOV

porast glede na leto 1981: 12.867 milijonov ali 33,98%, kljub ostri konkurenci državnega zaklada (BOT, CCT, BTP) in nebančnih oblik varčevanja (investicijski skladi itd.).

GOTOVINSKE NALOŽBE: 19.332 MILIJONOV

porast: 2.419 milijonov ali 14,3% v korist industrijcev, trgovcev, obrtnikov, kmečkih gospodarstev, zasebnikov v sledečih oblikah koriščenja:

1.597 milijonov eskomptnega portfelja	(porast 21,11%)
13.066 milijonov kontokorentnih kreditov	(porast 14,06%)
3.325 milijonov hipotekarnih posojil	(porast 14,97%)
166 milijonov osebnih posojil	(porast 2,56%)

KREDITI ZA JAMSTVA IN AKREDITIVE: 25.601 MILIJONOV

porast 15.146 milijonov ali 14,5%

POSLOVNI DOBIČEK: 796 MILIJONOV

porast 182 milijonov ali 29,54%

LASTNA SREDSTVA: 4.276 MILIJONOV

porast 1.772 milijonov ali 71%

PO DELITVI DOBIČKA ZNAŠAJO

LASTNA SREDSTVA: 5.037 MILIJONOV

BCTKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRST — Ul. Filzi 10

Tel. centrala (040) 61446 — Devizno tržišče 68727

Tx 460264 BANKRD — Devizno tržišče 460116 BCT EX